

vor Skoles Døre; det bliver jo længere jo værre. Skolen maa ikke alene overtage de egentlige Skolefag; men Hjemmet kommer med alle sine Fag, ringer Skolen op i Telefonen og siger: Kan du ikke overtage Rengøring, Vask og Syning, Madlavning og Kogekunst og det hele. Følgen bliver, at Skolen maa gribe ind og beslaglægge hele Barnets Tid fra det 6te til det 15de—16de Aar, hvis disse Krav virkelig skulle opfyldes. Jeg vilde betragte det som en Folkeulykke, om man gik videre ad den Vej. Vi ere tværtimod saa langt fremme, at alvorlige Skolemænd af alle Retninger, ikke alene de, der ere paavirkede fra grundtvigsk Side, ryste paa Hovedet. Vi maa ikke lægge Beslag paa hele Barnealderen, den maa deles mellem det virkelige, arbejdende Liv udenfor Skolen og det boglige Arbejde i Skolen, ellers faa vi Vantrivninger og Stakler, der ere uskikkede til at klare sig i det virkelige Liv, hvor Vejret tidt er haardt. Vi kunne ikke være tilfredse med at faa Drivhusplanter, som have siddet paa Skolebænken i 10—12 Aar og ikke kende noget til det virkelige Liv. Derfor siger jeg, at det, man skal opnaa ved en Reform af Læreruddannelsen, skal ikke være det, at der puttes nye Fag ind, men den skal gaa i Retning af at komme bort fra en hel Del Hukommelsesstof over til en Fordybelse i Æmner, der virke modnende og udviklende paa de unge.

Det er sagt uhyre tidt, men hidtil ganske virkningsløst, fordi Tendensen i Tiden er modsat og Tidsstrømningerne, som jeg sagde før, ere vanskelige at magte; der er ingen, der trænger haardere til fyldigere, mere dybtgaaende menneskelig Dannelse end Lærerne — maaske det samme kunde siges at gælde Præsterne —, saaledes at de have Respekt for Mangfoldigheden i Sjælelivet og i Barnets Liv. Der er ingen, som kommer til at arbejde med et mere sammensat Instrument end vi Lærere, naar vi arbejde med Barnet. Det er sikkert, at den største Forsyndelse, som er begaaet i Skolen, er den summariske, den plumpe Behandling, Behandlingen i Masse, i Stedet for, at man skulde møde det enkelte Barn med Forstaaelse af dets individuelle Ejendommeligheder; men dertil hører Respekt for Barnet. Der sker megen Uret i Skolen ved denne summariske Behandling og denne ensidige Bedømmelse af Børnene ud fra Præstationerne paa Skolebænken; den medfører, at undseelige Børn, bly og tilbageholdende, men maaske ihærdige Børn, komme i Skammekrogen og regnes for Undermaalere. Det er tidt de bedste

Børn, som maa ligge under ved Siden af de frittalende, fremtrædende Børn. Det samme gælder Børn, som ingen videre Anlæg have for Skolearbejde, men derimod et Par udmærkede Hænder til at hjælpe deres Fader og Moder. Læreren skal kende det og fri dette Barn for at blive underkendt og bedømt forkert, fordi det ikke kan klare sig paa Skolebænken. Det kan være et meget flinkt og dygtigt Barn hjemme og have fortrinlige Anlæg for at komme til at fylde sin Plads i Livet, men i Skolen staar det i Skammekrogen. Læreren er tit Skyld i, at et saadant Barn ikke kommer til sin Ret, fordi det behandles summarisk og ud fra Hensynet til dets Præstationer paa Skolebænken. Det er maaske det Sted, hvor Læreruddannelsen er svagest, at vi ikke have den Forstaaelse, som er nødvendig for at behandle dette fine, sammensatte Instrument, som et Barn er. Det er ingenlunde givet, at det hører med for at blive et dygtigt og hæderligt Menneske, at man kan skrive og regne et vist Maal eller kan lære lidt Matematik. Saadan er det indrettet nu, at Skolen udsteder sin Bedømmelse ganske ud fra det Hensyn, hvad Børnene kunne præstere paa Skolebænken.

Derfor trænge vi til denne Uddybning i de egentlige Aandsfag, og de flinkeste Seminarielærere lide under, at de ikke kunne føre deres Elever ind til de store Dannelsesværdier, her ligge. Jeg har en Erindring fra min egen Ungdom — undskyld, jeg nævner en saa personlig Ting —, vi var snart færdige, der var kun faa Uger tilbage til Dimissionen, og vi sled voldsomt i Lærebøgerne. Saa sagde vor Lærer i Dansk, nuværende Seminarieforsøger Holm i Vejle, hvem jeg altid vil være taknemmelig, fordi han var saa meget for mig: Hvis I nu ville læse flinkt og lade mig være ganske fri for at overhøre jer i Eksamenstoffet, skal jeg nu i en Række Timer holde fri Foredrag over Oehlschläger, Grundtvig og Ingemann. Det gjorde han saa i en halv Snes Timer, og det blev vore rigeste Timer, da vi sad ved hans Lærestol og hørte paa ham — vi var jo den Gang ret modne. Noget af den Art — jeg nævnedes det blot som et Eksempel, der lige faldt mig ind — skulde vi i langt rigere Maal give de unge Mennesker i deres bedste Alder, hvor Øjne og Øren ere opladte. Det er det ene Krav, som for mig er afgørende til at ønske en Reform. Reformens Art kan man saa strides om; maaske kunde man afskaffe en hel Mængde Hukommelsesstof og derved